

Sivil Toplum Geliştirme Merkezi

1. DANIŞMA KURULU TOPLANTISI SONUÇLARI

30 Eylül 2005, Ankara

Sivil Toplumun Geliştirilmesi İçin Örgütlenme
Özgürlüğünün Güçlendirilmesi Projesi, AB
Komisyonu tarafından desteklenmektedir.
Ref. No: TR0401.04/001

Sivil Toplum Geliştirme Merkezi
I. Danışma Kurulu Toplantısı Sonuçları
30 Eylül 2005 ANKARA

Sivil Toplum Geliştirme Merkezi (STGM) tarafından Ankara’da düzenlenen Danışma Kurulu Toplantısı’na kadın, çocuk, gençlik, insan hakları, çevre, engelliler ve kültür-sanat konularında çalışma yapan 85 sivil toplum örgütü katıldı. STGM’nin “hal ve gidişi” üzerine yorumlar almak ve geleceğine yön vermek amacıyla düzenlenen toplantıda, dört başlık altında toplanan çalışma gruplarında genel olarak Türkiye’de sivil toplum örgütlerinin sorunları üzerine konuşuldu. Toplantı, çalışma gruplarının sunuşlarını yapmaları ve ardından gelen tartışma bölümü ile sona erdi.

Danışma kurulu katılımcıları hangi kıstaslara göre seçildi?

1. STGM’nin hedef kitlesi içinde yer alan kurumlar (çevre, insan hakları, cinsiyet ayrımcılığı, kültür, engelliler, gençlik, çocuk alanlarında aktif olan sivil örgütler).
2. Örgütlerin coğrafi dağılımları ve temsiliyetleri.
3. Ulusal ve yerel çalışan örgütlerin dengesi.
4. Örgütlerin ülkedeki sayılarına göre, tematik alanlardaki oransal dağılımları.

Yukarıdaki kıstaslara uygun örgütler arasından çağrı yapılan (daha önce STGP çalışmalarına aktif katılmış, STGM’nin kuruluşu aşamasında destekler vermiş olan) toplam 217 STK’dan 85’i toplantıya katıldı.

1. Çalışma Grubu: STK’ların birbirleriyle, aynı zamanda kendi içlerinde ilişkileri

Sorunlar:

STK’ların kendi iç ilişkilerinde yaşadığı sorunlar

- STK’ların kurumsallaşamaması
 - YK arasında ve YK ile üyeler arasında iletişim sorunu
 - Deneyim eksikliği
 - Şahısların bireysel çabası, tüm STK’nın şahıslara bağımlı olması
 - Örnek alınacak iyi bir modelin olmaması
 - Gönüllülük bilinci ve gönüllü insan kaynak sorunu
 - Amatör ruhun ve gönüllülüğün kaybolması
 - Sivil toplum nedir konusunun net olarak ortaya konmaması
 - STK’ların en büyük sorunlarından biri sürdürülebilirlik
 - STK’ların gelişen ve değişen şartlara göre değişim gösterememesi
 - Kurum içi çekişmeler

STK'ların birbirleriyle olan ilişkileri

- Hiyerarşik yapı
- Benmerkezcilik
- Yapılan çalışmalara farklı disiplinlerden bakamama sorunu
- Aynı amaca hizmet eden STK'lar arası ilişkiler
 - Rekabet olması
- Aynı amaca hizmet etmeyen STK'lar arası ilişkiler

Öneriler:

- Farklı amaçlı STK'lar bir üst kimlikte bir araya gelebilirler
- İletişim ve bilgi paylaşımı
- Yerel ağların geliştirilmesi (dayanışma amaçlı)
- STGM'nin şubeleşmesi
- Amaca yönelik yerel iletişim ağlarının oluşmasına destek olunması, model oluşturulması
- Kaynak oluşturma ve benzeri konularda farklı STK'ların bir araya geleceği atölye çalışmalarının düzenlenmesi

Projelerin farklı açılardan değerlendirilmesi konusu işlenebilir (gender mainstreaming)

- STK'ların deneyimlerinin web sitesi yoluyla paylaşımına açılması
- Ortak gündem etrafında bir araya gelenecek toplantı organizasyonu
- Taban örgütlerine ulaşma konusunda iletişim kanallarının açılması
- Mevcut birikimlerden yararlanılması
- Sivil toplumun ortak ilke ve değerleri var mıdır? Olmalı mıdır? Konusunun tartışılması
- Gönüllülük konusunda tartışma açılması

2. Çalışma Grubu: STK'ların toplumla ilişkisi/iletişimi

Kimlerle iletişim kuruyoruz?

- Üyelerimiz
- Hedef kitlemiz
- Yakın çevremiz
- Diğer STK'lar
- Toplumun geneli

Sorunlar

- Topluma tepeden inme bir yaklaşım sergilenmesi
- STK'ların kendini yeterince tanıtamaması

- Yerel katılımın yeterince sağlanamaması
- Geçmiş faaliyetlerin olumsuz yansıması
- Etkilenen gruplarda bireylerin ihtiyaçlarının bilinmemesi
- Gönüllülük kavramının toplumca kavranamaması
 - Ör: STK'ların boş zaman değerlendirme aracı olarak görülmesi
- STK'ların alternatif üretememesi
- Dezavantajlıların iletişimi
- Sonuç odaklı olmamak
- Taraf olma/hasım olma
- Sorun odaklı davranış
- Karmaşık/uzun ifade etme
- Süreçlerin önemini kavrayamama
- Güven sorunu/örgütlenmeye şüpheyile bakılması (önyargı)
- STK'nın kendini tanımlayamaması/yapılandırılmaması
- STK'ların dar görüşlü olması
- Gönüllülük ihtiyacı
- STK'nın kendi kapasitesini tanımlayamaması
- Öncelikli sahiplenme/paylaşım sorunları
- Toplumla bir araya gelmeye yönelik faaliyetlerin yokluğu
- Yaratıcı olamamak
- İhtiyaç ve sorunlara çok yönlü yaklaşamama
- STK'ların kendi iç iletişimiyle ilgili problemler
- Hedef gruplara yönelik iletişim sorunları
- STK'ların siyasetle ilişkisinin tanımlanması ya da tanımlanamaması

STGM'ye düşen görevler

- STK'ların iletişim stratejisi yaratılması için yardımcı olmak
- Eğitimlere gönüllü yönetiminin konulması
- İyi örnek teşkil eden STK'lar üzerine bir kitap
- STK'ların sistem kurumsallaşması için destek
- STK'ların faaliyetlerinde çok boyutluluk katılım yaratılmasına yönelik destek
- STK'ları topluma tanıtılması yönünde faaliyetler düzenlenmesi
- İletişim/kitlesele etkileşim projelerine destek verilmesi
- Sorun çözücü projelere öncelik verilmesi
- Eğitici β--à eğlendirici projelere destek vermek
- Daha fazla katılım sağlayan projelere destek vermek
- STK'ların yakın çevresiyle yapacağı faaliyetlere destek vermek
- STK yöneticisinin el kitabını yayınlamak
- STK festivali, ve medyada kullanılmak üzere film hazırlanması
- STK'ların iç iletişimine yönelik eğitim vermek
- Şiddetten arınma antrenmanları düzenlenmesi

3. Çalışma Grubu: STK'ların AB sürecindeki rolü

Sorunlar

1. Hükümetin STK'ların müzakere sürecine katılımı söyleminin altına doldurulmuş olmaması
2. Şu ana kadar davet edilen kuruluşların STK alanını temsil etmemesi
3. STK'lar AB'yi, müktesebatı ve müzakere sürecini bilmiyor, dolayısıyla rollerinin farkında değil ve bunu topluma taşıyamıyor, STK'ların kendi tabanlarındaki AB görüşünden de haberleri yeterince yok bildirim/bilgilendirme eksikliği
4. Türkiye-AB STK'larının birbirlerinden haberi yok ve standart/kapasite farklılıkları var, bu da eşitsiz ilişkiler doğurabilir, hâlbuki yerel STK yerel bilgiyi temsil ettiğinden AB karşılıkları ile çok karşılaştırılmaz
5. STK'ların birbirlerine destek düzeyleri farklı olabiliyor, EĞİTİM SEN ve KAOS GL örnekleri, STK'ların demokratikleşme konusunda dayanışmaları yetersiz
6. STK'lar ve hükümet arasında karşılıklı önyargılar var
7. AB'deki sivil toplumun Türkiye ile ilgili ve AB kurumlarının Türkiye ile ilgili önyargıları var
8. AB sürecinde devlet, STK'lar ile ilişkilerinde STK'ların devlet görüşünü desteklemelerini bekliyor ve teşvik ediyor
9. AB sürecinde STK'ların AB siyasetlerine araç olma riskinin getirdiği sorunlar
10. Demokratikleşmenin yalnız AB için desteklenmesi, sorunların önceliklendirilmesinde AB'nin belirleyici kriter olarak görünmesi ve Türkiye önceliklerinin göz ardı edilmesi
11. Türkiye'deki STK'ların lobi kapasitesinin yetersiz olması
12. AB Sürecinde STK'ların aktif rol almasında devlet desteğinin (maddi kaynak) olmaması.

Çözüm Önerileri

1. Bütün paydaşların bilgi düzeyi aynılaşmalı
2. Müzakere süreci hakkında ortak görüş belirlenmesi, platformlar aracılığıyla yürütülmesi, temel ilkeler ve işleyiş biçimleri belirlenmesi
3. AB'ye yeni katılan ülkelerde katılım sürecinde STK'ların aldığı rol ve işleyişlerinin iyi örneklerinin (yerel-ulusal-uluslararası) karşılaştırılması olarak incelenmesi
4. AB'de STK-kamu iletişiminin nasıl işlediğinin incelenmesi
5. Türkiye'deki sorunları çözümünün AB'nin değil Türkiye'nin görevi ve önceliği olması ve asıl baskının buradan gelmesi

6. AB programlarının izlenmesi ve değerlendirilmesi – dezavantajlı kesimlerin katılımının artırılması ve elit bir grup oluşumunun önüne geçilmesi
7. Birbirinden öğrenme – Türkiye’deki tecrübe ve birikimlerin belli bir çeşitlilikle paylaşılması (Kadın derneklerinin başarısı, Beyođlu örneğindeki başarı ve başarısızlıklar)
8. STK’ların kendi alanlarında verimli çalışmaları, özgüven ve sağlam ayakta durmaları zaten giriş sürecine katkıda bulunacak ortamı yaratacaktır.

STGM'nin Rolü

1. Mevzuat başlıklarında, özel konularda tarafsız bilgi dokümanları hazırlanması ve ilgili STK'lara ulaştırılması
2. STK'ların ilgili Avrupa platformlarına ulaşma ve katılımlarının kolaylaştırılması
3. AB programlarının ve sürecin izleme değerlendirilmesinde kolaylaştırıcılık
4. Müzakere sürecini takip amaçlı yeni ağların kurulmasını, tematik konularda yeni ağların kurulması ve kurulma sorunu yaşayan ağlara teknik desteğin verilmesi, AB sürecinde verimli katkı alınabilmesi için ağların (maddi ve teknik) öncelikli desteklenmesi, AB'de verimli işleyen ağ mekanizmalarının (yapısal ve diğer) incelenerek Türkiye'deki benzer uygulamalara örnek oluşturması için çalışmak
5. Müzakere heyeti ile farklı alanlardan STK'ların sık sık bir araya getirilmesi
6. Lobcilik/Savunuculuk eğitimi düzenlemek
7. Genel bilgilendirme, fikir alışverişi ya da AB konularını içeren toplantı ve eğitimlerin Türkiye'nin farklı illerinde düzenlenmesi ve bir öğrenme dinamiği yaratılması

STK-Hükümet ve Türkiye-AB arası önyargıları giderme konusunda (Kaynak, teknik destek, iletişim gibi) destek vermek.

4. Çalışma Grubu: STK'ların kamu ile diyalogu:

STK LARIN KAMU İLE DİYALOGU

- Sorunlar
- Çözüm Önerileri
- STGM'nin çözümde rolü

Yöntem

- Vakalardan Yola çıkmak
- Kamu kavramı: Kamu ve devlet?
 - STK
 - STK'larla devlet arasında problem var mı?
 - İKİ YÖNLÜ: 1 Devletten Kaynaklı, 2. STK'lardan kaynaklananlar
 - Devletten kaynaklanan problemler

Sorunların Kaynağı

Karşılıklı önyargılar

Devletten kaynaklı sorunlar:

- Kamu STK'lar arasında ayrımcılık yapıyor
- O günkü iktidara alet yapmakta

- Esaslı denetim, engelleyici
- İzin veya bildirimle bağı
- STK'ların çalışmaları kamuya açık alanlarda yapıldığında güvenliğin denetimi altında
- Konum önemli, bağımsız mı olmalı, işbirliği halinde mi olmalı
- İlişkiler olacak, engelleyici olmayacak

Devlet

- Güç gruplarının STK'ları
- Olumlu bulduđu STK'lar
- Sorunlu alanlar (örn. nükleer konular, dini alanlar) yaklaşım farklı
- Önyargılar var, büyük devlet politikaları yanında sivil toplumun küçük sorunları kaynıyor
- Devletle denetim açısından zorunlu alt-üst ilişkisi var,
- STK'lar idare ve kamuyla barışmak zorunda, STK temsilcileri iki taraf arasında arabulucu
- İnsan hakları ihlalleri sadece kamu tarafından yapılmıyor, halk da yapıyor
- Olumlu örnekler var, tüketici yasası, hakem heyetleri, kaymakam başkanlığında, tüketici konseyi
- Diyalog olmalı (dört paydaş arasında), kamu çalışanları yeterli bilgi ve beceriye sahip değil, aktif katılım kavramı, kanunlarda açık uçluluk var (STK'lar)
- STK'lar da sorumluluk var, çuvaldızın batırılması
- Aynı STK ya devletin farklı kurumları farklı bakabiliyor, sorunlar ortak, her STK'ya farklı bakış
- Çevre ile ilgili STK'larda kamu ile diyalog genellikle iyi, sorunlar çıkarsa da iletişim kurulması mümkün, doğru yaklaşımla
- En önemli sorun iletişim, ifade etme sorunu
- STK'lara farklı yaklaşım var, devletle kişisel bazda iletişim kurulabilir mi
- Aynı kurum, farklı illerde farklı tavırlarla karşılaşılabilir
- STK'ların devletle çok olumlu ilişkileri olmasının da sakıncaları var, yerel yönetimlere daha çok gidilmeli

Çözüm Önerileri

- Bağımsız kurulların kurulması için çalışmalar (il insan hakları kurulları için)
- Lobcilik faaliyetleri yapılmalı, çatışma çözümüleme teknikleri hakkında eğitim
- STGM inanç özgürlükleri açısından ayrımcılık yapmamalı
- Devlete STK dili öğretilir, vakıflar il müdürlüğü kurularak?
- STK'lar kendi arasında işbirliği yaparsa devletle ilişkiler düzelebilir, STGM'nin STK'lar arasında işbirliğini oluşturacak rolü oynamalı
- STK alanının güçlendirilmesi, örgütlenme alışkanlığı, sivil olma alışkanlığı, dışarıdan müdahaleci mantıkla STK'ların kurulmasına dikkat, devletin terbiye edilmesi, sivil

toplum yasama, yürütme ve denetimde yer alması lazım, AB'nin STK alanına yönelik müdahalesi var, sorunu fon sağlayarak çözme mantığı, STGM sivil olmalı

- STK net olarak tanımlanmalı, anlatılmalı, STGM bu konuda daha geniş bir tartışma platformu hazırlamalı, idare üzerinde yönlendirici, eksiği önerilerle yönlendirici rol kuvvetlendirilmeli
- İdare STK alanından elini çekmeli, bizzat bu tür kurumlar kuruluyor, STK'ların denetiminden çekilmesi lazım, STK kendi içinde denetim mekanizması oluşturması, STK çalışmaları izne ve bildirimle bağlı olmamalı,
- Eğitim ve diğer STK'ların birbiriyle diyalogunun güçlendirilmesi
- İnsan hakları çerçevesinde hizmet yürütmeli,
- STGM uzman yönetici, eğitimci göndersin, kamu kuruluşlarına öncü olunsun
- Yasal olanakların kullanılmasını öğrenmek gerekli, eğitim, STK'lar kendi içinde iletişim ağı oluşturabilir, yargı olanakları ortaya çıkmalı, ombudsmanlık kurumu kurulmalı,
- Kamu ve STK yöneticileri eğitilmeli
- STK'lardaki hantallık aşılmalı, STK'larda profesyoneller olmalı
- STK'lar kendilerini sorgulamalı, eğitim verilmeli, bu konuda STGM'den destek istenmeli,
- STK'lar arasındaki çeşitlilik ve diyalog ortamı güçlendirilmeli, şeffaflık, eğitim.

Tartışma Notları

Gaye Cön-Gökova Sürekli Eylem Kurulu:

- Toplantı boyunca, STK yöneticilerinin eğitilmesinden, “yöneticinin el kitabı”nın yayınlanması gerektiğinden söz edildi. Fakat, yönetici derken tam olarak neden söz ediliyor anlamadım ben.
- STK'ların kamu kurumlarıyla ortak proje yürütmesinden söz edildi. Bunu reddediyorum, çünkü en büyük kirletici devlet ve STK'larla ilişkisini düzeltmesi gerekiyor.

Rıdvan Kızgın-İHD Bingöl:

- Dünyadaki toplumsal gelişmenin yönünü iyi belirlememiz gerekiyor. Buna göre sivil toplumun da daha iyi bir yere gideceğini düşünüyorum. Küresel sermaye ve çevre felaketlerinin karşısında sivil toplum da daha güçlü ve örgütlü olmalı. Temsili demokrasi artık ihtiyaçlara cevap vermiyor, daha demokratik başka yöntemler bulmalılar.
- Sivil toplum örgütleri, bağımsız olmadığı müddetçe farklı yerlere kayabildikleri görülmüştür denildi. İşte bu nedenle “STK'ların bağımsızlığı ilkesi”, sivil toplum örgütleri tarafından temsili demokrasi yerine benimsenmelidir.

Nezir Ötegen- Develi Belediyesi İnsan Hak ve Özgürlükleri Derneği

- STK'ların, bağımsızlığın kuralsızlık olmadığını anlaması gerekiyor.

Tanay Sıdkı Uyar- Kadıköy Bilim Kültür ve Sanat Dostları Derneği

- STK'lar arası iletişim, etkileşim neden olmuyor? Bir ortak amaç koyup, ürettiklerimizle ortak mutluluğumuz için çalışmamız gerekiyor. Rekabet yerine, yurttaşlara doğru bilgi ulaştırabildik mi, yasama sürecini etkileyebildik mi, ürettiklerimizi paylaşabildik mi gibi bir bakış açısı olmalı.
- AB sürecine ilişkin STK'ların rolü ne olmalı? Türkiye'nin AB yolundaki rolü tam belli olmadan STK'ların net tavır sergilemesi zordur.
- Türkiye zaten AB'nin içindedir. Girmek ya da çıkmak diye bir şey yoktur. Çıkmak, Gümrük Birliği'nden çıkmaktır. Fransa'nın çöp nükleer santralleri Türkiye'de kurulmaktadır. Yurtdışındaki çöp teknolojiler Türkiye'de kullanılmaktadır. Türkiye, AB ile müzakere sürecini kısaltmak için standartları yerine getirmelidir.

Betül Çetgin- Kafkas Dernekleri Federasyonu:

- Gönüllülük ve profesyonellik birbirine zıt kavramlar gibi sunuluyor. Profesyonellik gönüllülüğe zıt değildir, eğer zıtsa bunun alternatifi nedir?

Mahir Namur- Avrupa Kültür Derneği:

- STK'ların AB ile ve toplumla ilişkileri ve birbirleriyle ilişkilerinde sorun var. Uzun vadede hedefe ulaşma, kolektif iş yapma konusunda sıkıntı var. STK'lar arasında rekabet kısa vadede var aslında. STGM'den stratejik planlama konusunda eğitim istiyoruz.

Kadri Salaz- Van Genç İşadamları Derneği (VANGİAD):

- AB siyasetine, yerel STK'ların alet olması riski var. AB'de yekpare düşünen bir mekanizma yok, kendi içinde farklı düşünen yapılar var.
- AB'ye girmek için tüm toplum çaba sarf ediyor. Girmeyi hak edip etmediğimiz konusunda biraz mütereddidim. Hala demokratikleşme ile ilgili bazı çalışmalar eksik. Avrupalı karar vericiler bunu görmek istiyorlar. Önce girmeyi hak etmemiz gerekiyor.

Bülent Atamer- Helsinki Yurttaşlar Derneği:

Bir STK'lar var, bir de sivil toplum var. STK'lar toplumla ilişkilenemiyor, kendi içinde rekabet ilişkisi yaşıyor, kendi kapasitesini geliştirmiyor. O zaman sivil toplumun ne olduğunu tartışmak gerekiyor, işte STGM'nin bu noktada bir rolü olabilir.

Tanay Sıdkı Uyar- Kadıköy Bilim Kültür ve Sanat Dostları Derneği:

- Avrupa için çok bedel ödedik. Almanya'daki bir parti, barajlar yüzünden ilk kez parlamentoya girebildi. Türkiye'de bir santral, Kolombiya'dan gelen kömürle çalışıyor. Bu durum, Türkiye'yi çevre açısından on yıl geriye götürüyor.
- Ekonomik olarak Avrupa'ya bağımlılığımız var. Biz zaten tüm anlaşmalar ve Gümrük Birliği ile AB'deyiz.

Bülent Deniz- Tüketiciler Birliği:

-Devlet bazı STK'ları seviyor, bazılarını sevmiyor. Ali Babacan, 40 STK'yı toplantıya çağırdı. Bilgi edinme yasasına göre, Babacan'a bu STK'ları hangi ölçütlere göre seçtiğini soralım. STK'lar olarak, ülkemizin kaderine dâhil olmak zorundayız.

- Örgütlenme özgürlüğü sorunu var hala. Eğitim-Sen ve Kaos GL'nin başına gelenler karşısında tüm STK'ların birlikte tepki göstermesi gerekiyor.

Nejat Taştan- STGM Üyesi:

- Bu resim benim için olumlu değil. Türkiye'de sivil toplum misyonunun ne olması gerektiği üzerine ciddi tartışmalar yapmalıyız. Yapamadıklarımızı STGM'ye yüklememeliyiz.

- AB meselesinde Türkiye'nin AB'ye girmesi ya da çıkmasını tartışmak değil, Türkiye'de sivil toplum AB sürecini de etkileyecek bir anlayış, politika koyamıyor maalesef. Biz yapmak istediklerimizi Türkiye'de yaşayan insanlar için istiyorsak, AB'ye girip girmemek önemli değil.

Nebahat Akkoç- KAMER:

Önce sivil olmanın ne olduğunu tartışmak gerekiyor. STK denilince elde var on sayılıyor. Bu örgütlerin kadının insan haklarını savunan, antimilitarist, çevre konularında duyarlı olduğu sanılıyor. Oysa öyle değil. Ben karşımdakini sivil görmüyorsam onunla işbirliği yapamam zaten. STK'ların ortak değerleri ve ilkeleri var mıdır? Varsa birlikte, bir şeyler yapabiliriz, yoksa yapamayız.

Güven Eken- Doğa Derneği:

- Sağlıklı bir proje için motivasyon gerekiyor. Türkiye'de STK'ların ortak motivasyonu nedir? Bu motivasyon ortak bir iletişim ağı kurmak ya da AB'ye girmek değildir. Bunların üzerinde ortak bir motivasyon tanımlamalıyız. Ne bileyim, Türkiye Cumhuriyeti kurulurken ki motivasyon, Kurtuluş Savaşı'ndaki gibi bir motivasyon olabilir

- Sivil toplum kendisinin ne ürettiğini, bu sistemin ana unsurları olan şirketler ve medya ile ilişkisinin ne olacağını çok iyi tanımlamalı.

Victor Ananias- Buğday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği:

- Kadın sorunları ile kadın örgütleri ilgilenir, çevre sorunları ile çevre örgütleri ilgilenir terminolojisi bana doğru gelmiyor.

- Sağlıklı değil, zayıf yanlarımızla bir şeyler yapmaya çalışıyoruz. Oysa çok büyük bir biyolojik çeşitliliğimiz var, biyolojik gücümüz çok fazla.

Hülya Denizalp- ASHOKA:

Özel sektör yok burada. Genç işadamları derneği var ama, özel sektörle sivil toplum işbirliği olabilir mi, o tartışılabilir mi burada diye düşünmüştüm.

Fahri Huvaj- Ankara Kafkas Derneği:

- Sivil toplumda özgüven eksikliği var. Türkiye’de sivil toplum etki gücünün farkında değil. Örgütlü biçimde mücadele edildiğinde etki yaratılabiliyor. STGM doğrudan kendisi ya da diğer STK’larla birlikte, sivil topluma önemli bir güç olduklarını, birlikte etki yaratılabileceğini anlatmalı.
- Kim hangi farklılığı ortaya çıkarsa, bölünme fobisi yaşıyoruz. Etnik, inanç ya da AB karşısındaki tavır konusundaki tüm farklılıklarla bir arada durabilmeliyiz. Farklılıkları koruyarak 600 yıl yaşamış bir imparatorluktan geliyoruz. Bunun en önemli mekanizması sivil toplum örgütlenmesidir.
- Önümüzdeki ay, bir Cuma günü, Türkiye’de tüm etnik gruplar Kafkas Derneği’ne misafir olsun. Sonraki ay Ermeniler’e misafir olalım. Bu bize bölünme fobisinin gerçek olmadığını gösterecek. STGM, AB fonlarını bu yola kanalize edebilir.

Dilşah Deniz- Şahmaran Kadın Dayanışma ve Araştırma Derneği:

Resmi ideolojileri yaşatmak için artık askeri yöntemlere gerek duyulmuyor. Artık sivil insanlar da bunu yapıyor. O nedenle artık “sivil” tanımı çok önemli. Zorla başkasının yakasına Atatürk rozeti yapıştıran da var ya da emekli askerlerin oluşturduğu STK’lar da var. Hiyerarşik yapılanmalar üzerine tartışmak gerekiyor.

Kadri Salaz- Van Genç İşadamları Derneği (VANGİAD):

Biz bölgemizde çevre ve kültür sorunları ile yakından ilgileniyoruz. Ermeni Konferansı’nı ertelemek için yırtınan STK’lar vardı. Statükoyu korumaya çalışan STK’lara sivil diyebilir miyiz? Apoletleri eksik, sivil düşünceli sivillerden söz ediyoruz.

Mahir Namur- Avrupa Kültür Derneği:

STK’ların illa da devlete karşı görüşleri olması gerekiyor diye bir şey yok. Tüm STK’lar aynı değerler için çalışıyor olsa, hepsi aynı örgüt olur. Demokrasinin gelişmesi için, entelektüel düzeyde ortaklık oluşturmaya, fikir alışverişi yapmaya ihtiyaç var.